

INFORME VALORACIÓ IMPACTE DE GÈNERE

1.- Descripció general de la norma:

- **1.1. Denominació:**

PROJECTE DE DECRET (núm.) / 2022, de de 2022, de, del Consell pel qual es modifica el Decret 35/2021, de 26 d'abril, de regulació de l'acolliment familiar i del Decret 60/2021, de 14 de maig, de regulació i coordinació dels òrgans de l'Administració de la Generalitat de participació infantil i adolescent, i de protecció de la infància i l'adolescència.

- **1.2. Òrgan administratiu que la promou:**

Direcció General d'Infància i Adolescència

- **1.3. Context o àmbit d'actuació de la norma**

Harmonitzar la regulació de l'acolliment familiar especialitzat del Decret 35/2021, de 26 de febrer, del Consell, de regulació de l'acolliment familiar, amb la de la vigent Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència.

Harmonitzar i aclarir les funcions de la Comissió de Protecció de la Infància i l'Adolescència i de la Comissió d'Adopció i Alternatives Familiars del Decret 60/2021, de 14 de maig, del Consell, de regulació i coordinació dels òrgans de l'Administració de la Generalitat .

- 1.3.1. Normativa d'Igualtat.

-Llei 39/1999, de 5 de novembre, per a promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores.

-Llei orgànica 3/2007 per a la Igualtat efectiva entre homes i dones estableix objectius específics en aquesta matèria en el seu article 14, Criteris generals d'actuació dels poders públics, apartat 6: *la consideració de les singulars dificultats en les quals es troben les dones de col·lectius d'especial vulnerabilitat com són les que pertanyen a minories, les dones emigrants, les xiquetes, les dones amb discapacitat, les dones víctimes de violència de gènere, per a les quals els poders públics podran adoptar, igualment, mesures d'acció positiva.*

La mateixa llei, en el seu article 44 fa referència als drets de conciliació de la vida personal, familiar i laboral de manera que es fomenti l'assumpció equilibrada de les responsabilitats familiars, evitant tota discriminació basada en el seu exercici.

-Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, en clara consonància amb el establert en la normativa europea i en la Constitució, determina en el seu article 2 que

correspon a la Generalitat Valenciana, en l'àmbit de les seues competències, promoure les condicions perquè la igualtat de la ciutadania i els grups en què s'integren siguen reals i efectives, i eliminar els obstacles que impedisquen o dificulten la seua plenitud.

-La Llei 9/2003, de 2 d'abril, de la Generalitat, per a la Igualtat entre Dones i Homes, estableix en el seu article 4 bis Informes d'impacte de gènere que: *els projectes normatius incorporaran un informe d'impacte per raó de gènere que s'elaborarà pel departament o centre directiu que proposa l'avantprojecte de llei o projecte de norma, pla o programa d'acord amb les instruccions i directrius que dicte l'òrgan competent en la matèria, i haurà d'acompanyar la proposta des de l'inici del procés de tramitació.*(Article 4 bis introduït per l'article 45 de la Llei 13/2016, de 29 de desembre, de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització de la Generalitat («D.O.C.V.» 31 desembre de 2016).

A més, en el seu article 26 estableix la necessitat de desenvolupar mesures encaminades a evitar la feminització de la pobresa.

I en el seu article 27, indica que: *el Govern Valencià inclourà en la planificació de les seues actuacions en matèria de família i infància, mesures dirigides a facilitar la corresponsabilitat i exercici conjunt de les càrregues familiars i procurar la igualtat real de dones i homes en l'esfera de les tasques domèstiques.*

- **El Reial decret 931/2017, de 27 d'octubre, pel qual es regula la Memòria de l'Anàlisi d'Impacte Normatiu,** té per objecte desenvolupar les previsions contingudes en la Llei 50/1997, de 27 de novembre, del Govern, pel que fa a la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu que ha d'acompanyar als avantprojectes de llei i projectes de reials decrets llei, reials decrets legislatius i normes reglamentàries. Aquest reial decret recull en el seu article 2, punt f que es realitzarà una anàlisi dels impactes per raó de gènere, en la infància i adolescència i en la família.
- 1.3.2. Objectius generals del projecte

L'objectiu principal pretén donar compliment al mandat legal contingut en la disposició final vintena segona de Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència, estableix el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la llei per a adequar a la mateixa les normes reguladores estatals, autonòmiques i locals que siguen incompatibles amb el que es preveu en aquesta. Pel que, es proposa l'harmonització de la regulació de l'acolliment familiar especialitzat continguda en el Decret 35/2021, de 26 de març, del Consell, amb la vigent regulació estatal amb motiu de l'entrada en vigor de la Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i l'adolescència enfront de la violència. Així mateix, es millora la redacció d'alguns preceptes del Decret i s'harmonitza amb la resta del seu articulat.

D'altra banda, el Decret 60/2021, de 14 de maig, del Consell, de regulació i coordinació dels òrgans de l'Administració de la Generalitat de participació infantil i adolescent, i de protecció de la infància i l'adolescència, estableix el règim jurídic dels dos òrgans col·legiats decisores en matèria de protecció de la Infància i l'Adolescència: La Comissió de Protecció de la Infància i l'Adolescència i la Comissió d'Adopció i Alternatives Familiars. Una de les novetats del referit Decret és el trasllat de la competència per a decidir respecte dels acolliments familiars permanents de la Comissió de Protecció de la Infància i l'Adolescència a la Comissió d'Adopció i Alternatives Familiars. L'objectiu de la modificació del Decret 60/2021 és harmonitzar la regulació de les competències de tots dos òrgans col·legiats continguda en el citat Decret 35/2021 i en el Decret 60/2021, delimitant les funcions concretes que s'atribueixen a cada òrgan col·legiat, especificant que la competència per a constituir i reconèixer el caràcter especialitzat dels acolliments Familiars permanents, amb o sense dedicació exclusiva correspon a la Comissió d'Adopció i Alternatives familiars.

- 1.3.3. Objectius per a promoure la igualtat entre homes i dones
  - S'equiparen en drets a totes les famílies acollidores, considerant que les famílies extenses en la seua majoria són famílies en situació d'una major fragilitat i vulnerabilitat, sent en les dones els qui assumeixen, majoritàriament, la responsabilitat d'atenció i cura de les persones menors d'edat que acullen.
  - Es requereixen unes condicions específiques de la família acollidora per a la formalització de l'acolliment especialitzat, tenint en compte que són les dones en general els qui opten per una formació acadèmica més centrada en aspectes socials i educacionals.
  - La regulació de la composició, de les funcions i del règim jurídic dels òrgans de garantia dels drets de la infància i l'adolescència facilitarà identificar les posicions, condicions, estereotips i altres formes generadores de desigualtat és a fi de generar les condicions per a la construcció d'una societat igualitària.

2.- ANÀLISI DE LA PERTINÈNCIA DE GÈNERE

Sí que és pertinent l'elaboració de l'informe d'impacte de gènere.

Justificació:

L'acolliment familiar és una de les formes de guarda de persones menors d'edat que pot formalitzar-se respecte d'un xiquet o xiqueta la tutela o la guarda de la qual administrativa ha sigut assumida per l'entitat pública. Constitueix a més la mesura de protecció per excel·lència, sent la preferida per l'ordenament jurídic sobre el residencial. En tal sentit, té la finalitat d'atorgar la guarda i custòdia d'una persona menor d'edat a una o diverses persones- amb o sense llaços de parentiu-, amb l'obligació de vetlar per ella, tindre-la en companyia, alimentar-la, educar-la i procurar-li una formació integral, quan atés el superior interès del xiquet o xiqueta que es tracte haja de ser separats dels seus progenitors.

Les famílies acollidores són persones que s'ofereixen a acollir als xiquets, xiquetes i adolescents que es troben sota la protecció de l'Entitat Pública, sent prèviament formats i valorada la seua aptitud per a l'acolliment per al qual s'ofereixen. En atenció a l'existència o no una vinculació prèvia a l'acolliment amb el xiquet o xiqueta, la família serà extensa o educadora (aliena) respectivament.

L'acolliment pot ser especialitzat, entenent per tal el que es desenvolupa en una família en la qual alguna o algunes de les persones que integren la unitat familiar disposa de qualificació, experiència o formació específica per a exercir aquesta funció respecte dels xiquets i xiquetes amb necessitats o circumstàncies especials, podent percebre per això una compensació, tenint en compte que són les dones les que en general els qui opten per una formació acadèmica més centrada en aspectes socials i educacionals.

El model de família tradicional ha evolucionat i donat lloc a una heterogeneïtat de models (matrimonis, parelles de fet, del mateix o diferent sexe, famílies monoparentals femenines o monoparentals, etc.). Amb la llei 39/1999 es va garantir un equilibri entre dones i homes en el gaudi dels corresponents permisos relacionats amb la maternitat i paternitat sense que això afectara negativament les possibilitats d'accés a l'ocupació, les condicions de treball i a l'accés a llocs d'especial responsabilitat de les dones. La llei orgànica 3/2007 per a la igualtat efectiva entre homes i dones va reconèixer els drets de conciliació de la vida personal familiar i laboral per al foment d'un equilibri de les responsabilitats familiars. La regulació d'aquests drets s'ha anat reflectint gradualment en la societat espanyola i valenciana, no obstant això, continuen sent les dones les que assumeixen gran part de les responsabilitats familiars i entre elles la de la cura i atenció de les persones menors d'edat al seu càrrec. En l'àmbit de l'acolliment familiar, en el qual s'ha reconegut i regulat els mateixos drets per a la cura de les persones menors d'edat acollides que per als fills e les filles biològics/as i adoptats/as, aquesta bretxa en la diferència entre dones i homes en la cura de les persones

menors d'edat també és clarament significativa. El major pes recau en la figura materna en assumir els rols tradicionals de cura i provisió d'afecte segur. A més, cal destacar que l'oferiment de famílies monoparentals femenines és aclaparantment superior a la d'homes sols.

El gènere és considerat un dels determinants socials, un factor generador i mantenidor dels processos de pobresa i exclusió social. L'acolliment familiar en família extensa, es considera la solució més idònia davant les situacions en la qual cessa la convivència amb el seu nucli familiar, ja que proporciona un ambient conegut. A més, possibilita la preservació familiar amb els efectes positius que comporta, com viure amb persones de confiança, suport de la seua identitat cultural, foment dels llaços afectius entre els membres de la família, etc. No obstant això, és en aquesta modalitat d'acolliment on la bretxa de gènere és més visible. Les àvies i ties fonamentalment són els qui es fan càrrec de les tasques de cures i educació de les xiquetes, xiquets i/o adolescents acollides.

D'altra banda, la Llei 4/2005 defineix la integració de la perspectiva de gènere com la “consideració sistemàtica de les diferents situacions, condicions, aspiracions i necessitats de dones i homes, incorporant objectius i actuacions específiques dirigides a eliminar les desigualtats i promoure la igualtat en totes les polítiques i accions, a tots els nivells i en totes les seues fases de planificació, execució i avaluació”.

Partint d'aquesta situació de desigualtat de les dones, si afegim el paper subordinat i d'invisibilitat de la infància i l'adolescència, obtenim com a resultat una infància i adolescència femenina que no parteix amb les mateixes condicions d'igualtat que la infància i adolescència masculina. És per això, que les polítiques públiques han d'intervindre per a modificar el sistema i corregir les asimetries de poder.

Atés que la situació de desigualtat és una qüestió política, la regulació de la composició, de les funcions i del règim jurídic dels òrgans de garantia dels drets de la Infància i l'Adolescència facilitarà identificar les posicions, condicions, estereotips i altres formes generadores de desigualtats a fi de generar les condicions per a la construcció d'una societat igualitària.

Si bé el decret té un impacte de gènere general, amb l'ús d'un llenguatge inclusiu i amb la finalitat de promoció de la participació i els drets de la infància i l'adolescència, cada òrgan en tindre les seues pròpies funcions també promou les seues pròpies mesures que tenen un impacte directe de gènere. L'impacte directe dels dos òrgans col·legiats per a la protecció de la infància i l'adolescència objecte de modificació del present projecte de decret:

La Comissió de Protecció de la Infància i l'Adolescència.

D'acord amb l'article 183 de la Llei 26/2018, la Comissió de Protecció de la

Infància i l'Adolescència és l'òrgan competent per a la protecció de la infància i l'adolescència mitjançant el qual es garanteix el caràcter col·legiat i interdisciplinari de les decisions en aquesta matèria. Per totes les característiques de les famílies en situació de vulnerabilitat exposades en el punt anterior, establir la composició, funcions i el règim de la comissió que s'encarrega d'aquesta acció protectora, té un impacte directe de gènere, especialment en l'assumpció de la tutela per violències de gènere en la llar o violències sexuals.

La Comissió d'Adopció i Alternatives Familiars

D'acord amb l'article 183 de la Llei 26/2018, la Comissió d'Adopció i Alternatives Familiars és l'òrgan mitjançant el qual es garanteix el caràcter col·legiat i interdisciplinari de les decisions relatives a l'adopció o a altres mesures establides d'integració familiar.

3.- ANÀLISI DE LA SITUACIÓ DE PARTIDA:

En la Comunitat Valenciana, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) del 2021, hi ha 879.062 persones menors d'edat (que representen el 4,45% del total de la població), de les quals el 51,50% són xiquets i el 48,50% xiquetes. L'any 2021 el nombre de persones menors d'edat en situació legal de desemparament ascendia a 3.934, de les quals el 61,64% estaven en acolliment familiar, opció preferent en funció de l'interés superior del xiquet o xiqueta.

Quant a les xifres de l'acolliment familiar, segons dades de la Direcció General d'Infància i Adolescència, l'any 2021, va haver-hi un total de 1.897 famílies, incloent 1.347 tant a famílies extenses i 550 famílies educadores. El nombre de xiquets, xiquetes i adolescents acollits per aquestes modalitats han sigut de 2.417 (51% homes i 49% dones), dels quals 1.725 han sigut acollits per famílies extenses i 692 acollits per famílies educadores. No existeixen xifres sobre la composició d'aquestes famílies, no obstant això, el rol de persones cuidadores s'entén que recau fonamentalment en les dones.

Cal esmentar que en el sistema de protecció, a més dels xiquets, xiquetes i adolescents acollides en acolliment familiar, encara hi ha 1.617 en acolliment residencial (la majoria en els rangs d'edat entre 11-18 anys). D'aquest total, un 37% són dones. Qualsevol regulació que promoga la figura de l'acolliment familiar professionalitzat tindrà un impacte favorable per al benestar de les persones menors d'edat, i que al seu torn tindrà un impacte positiu en la professionalització i millora laboral de les dones cuidadores.

Tradicionalment, s'ha imposat a les dones el rol de cuidadores i responsables de la llar i les càrregues familiars. El treball de "cuidadores", suposa una doble jornada laboral no remunerada per a totes les dones, un treball essencial i necessari per al sosteniment de la vida i de la societat que, així i tot, es troba invisibilitzat i desvalorat pel conjunt de les institucions i ciutadania. La distribució desigual, entre els sexes, de les responsabilitats domèstiques i les cures, col·loca a les dones en situació de desavantatge respecte a els homes, perquè incideix directament en la seua ocupabilitat, en la seua promoció professional i/o en el seu desenvolupament formatiu. La persona cuidadora no sol rebre contraprestació econòmica per aquestes cures i a més la cura no es valora. La conseqüència més directa és l'increment de la dependència de les dones de les ajudes públiques i les prestacions socials, cronificant-se aquesta situació de pobresa. A aquesta circumstància, s'afeg un major índex de precarietat en el treball de les dones: la temporalitat i la contractació a temps parcial són més acusades en el seu cas.

Amb l'entrada de les dones al món laboral, han hagut de adaptar i compatibilitzar la seua vida professional a la familiar i personal. Conseqüentment, set de cada deu contractes a temps parcial són signats per dones, afectant el seu poder adquisitiu i, per tant, a la seua independència econòmica i social. Així mateix, en el cas de les dones, que difereix substancialment respecte de els homes, a mesura que es incrementa el

nombre de fills i filles menors de 12 anys es disminueix la taxa d'ocupació, sent contrari per als homes, a mesura que augmenten el nombre de fills menors de 12 anys s'incrementa la taxa d'ocupació..

Aquesta bretxa constitueix una causa de pobresa, tenint en consideració també l'especial situació d'aquelles famílies monoparentals femenines, on la retribució de la dona o les dones és l'única font d'ingressos de la família. El 81,83% de les llars monoparentals a la Comunitat Valenciana estaven integrats en 2020 per mare amb fills/as, enfront del 18,17% de pare amb fills/as.

El projecte de decret de modificació del Decret 35/2021, de 26 de febrer, del Consell, de regulació de l'acolliment familiar i del Decret 60/2021, de 14 de maig, de regulació i coordinació dels òrgans de l'Administració de la Generalitat, de participació infantil i adolescent, i de protecció de la infància i l'adolescència, continua garantint que totes les famílies, independentment del model en què s'incloguen, gaudisquen dels drets i beneficis que com a tal es reconeixen.

4.- PREVISIÓ DE RESULTATS

Amb la publicació i implementació d'aquest decret, es pretén continuar avançant en el reconeixement de drets de les famílies acollidores, en l'equiparació dels drets de les famílies extenses amb les educadores, i per tant facilitar i millorar la corresponsabilitat i el rol de cura que actualment correspon a les dones.

Com que les dones acollidores (independentment de la seua modalitat) exerceixen un rol clau en la institució de l'acolliment familiar, tots els drets i mesures recollides en el decret faciliten l'acompliment d'aquest rol, així com la conciliació de la vida familiar, social i laboral.

Especial repercussió té l'harmonització de la regulació de l'acolliment familiar especialitzat, sent les figures femenines els qui assumeixen les responsabilitats familiars, per la qual cosa aquest reconeixement de drets atenua el greuge comparatiu que suposa la bretxa en igualtat de drets entre dones i homes. Per a la sustentació de la criança de les persones menors d'edat acollides s'atorgarà una compensació econòmica als qui fan acolliment familiar especialitzat. Sent exigible per a aquestes famílies disposar de qualificació en els àmbits sanitaris, soci comunitari o socioeducatiu. Tenint en compte que són les dones en general els qui opten per aquestes formacions. Aquestes prestacions econòmiques per a la sustentació a la criança repercuteixen majoritàriament en la figura femenina, contribuint a alleujar la càrrega de cures en les dones acollidores. Amb una previsió positiva de tindre un major impacte en les famílies amb menys recursos i en situació més vulnerable, entre elles les famílies monoparentals femenines.

5.- VALORACIÓ DE L'IMPACTE.

El projecte de decret té un impacte positiu de gènere. Pel fet que la norma inclou elements correctors que intervenen sobre les causes que dificulten un equilibrat

accés als recursos per part de dones i homes, afavorint la igualtat entre tots dos sexes, en relació amb les mesures i continguts de la pròpia norma sobre la base de la seua finalitat, objecte i àmbits d'aplicació. Abordant els rols i estereotips de gènere en la mesura necessària per a facilitar una correcta aplicació d'aquesta..

6.- CONCLUSIONS, RECOMANACIONS, PROPOSTES DE MILLORA

Una vegada publicat i implementat el decret es realitzarà una avaluació respecte de els resultats obtinguts.

Recordem que la regulació de la composició dels dos òrgans col·legiats per a la protecció de la infància i adolescència objecte de modificació del presenten projecte de decret ha de ser paritari i equilibrat entre tots dos sexes, aconseguint així la presència equilibrada de dones i homes, en aplicació del provingut en la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat de dones i homes, i en la Llei 9/2003, de 2 d'abril, de la Generalitat, per a la igualtat entre dones i homes. Tant per a la Comissió de Protecció de la Infància i l'Adolescència, com La Comissió d'Adopció i Alternatives Familiars. Aconsellem que la comissió compte amb formació en perspectiva de gènere.

Recordem que el masculí com a forma genèrica és sexista, el llenguatge en masculí no és neutre, és masculí. La igualtat de gènere ha de reflectir-se també en l'ús del llenguatge. El llenguatge crea imaginàries socials, transmet valors, imatges i estereotips que invisibilitzen a les dones, les discrimina, i masculinitza el pensament. Recomanem la incorporació del llenguatge inclusiu i no discriminatori dones del punt de vista de gènere. És necessari evitar la utilització sistemàtica del masculí, en singular o plural, per a referir-se als dos sexes, ja que no sempre s'aconsegueix representar-los, es creen ambigüitats i confusions en els missatges i s'oculta a les dones. El llenguatge ha de ser igualitari i lliure d'estereotips sexistes. La fi ha de posar de manifest la presència de les dones en el llenguatge administratiu. A continuació, s'exposa una taula amb les puntuacions a modificar en la norma analitzada:

L'afectat.	La persona afectada
Els progenitors	Les persones progenitores
Els membres	Els i les familiars
Els fills	Fills/as

Font: elaboració pròpia a partir del programa Themis i revisat el seu context.

LA DIRECTORA GENERAL D'INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA	Assessorat/Visat UNITAT D'IGUALTAT DE LA VICEPRESIDÈNCIA I CONSELLERIA D'IGUALTAT I POLÍTIQUES INCLUSIVES
---	--